

Δήμος
Ιστοσελίδα

Ε.Π.

Μαρούσι 8.2.2016

Αρ.Πρωτ.: οικ 2051

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ &
ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕΕΛΠΝΟ)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Κ.Ε.Δ.Ε. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ	
ΑΡ. ΠΡΩΤ.	380
ΗΜΕΡ.	8-2-2016

Γραφείο : Προέδρου
Διεύθυνση : Αγράφων 3-5, Μαρούσι
Ταχ. Κώδικας : 151 23
Τηλέφωνο : 210-52 12 007/009
Φαξ : 210-52 12 064

Προς: Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Δράσεις πρόληψης στην κοινότητα για την αντιμετώπιση του κινδύνου από τον ιό Zika - Ολοκληρωμένα προγράμματα καταπολέμησης κουνουπιών για την περίοδο μετάδοσης 2016.

Αξιότιμοι κ.κ.,

Με αφορμή την καταγραφή επιδημιών από τον ιό Zika σε διάφορες χώρες του κόσμου, θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε -για άλλη μία φορά- την κρισιμότητα της **έγκαιρης έναρξης και αποτελεσματικής οργάνωσης ολοκληρωμένων προγραμμάτων καταπολέμησης κουνουπιών στην περιοχή ευθύνης σας, για την περίοδο μετάδοσης 2016, συμπεριλαμβανομένων δράσεων για τη μείωση των πληθυσμών των κουνουπιών του γένους *Aedes*.**

Όπως γνωρίζετε, τα τελευταία έτη καταγράφηκαν στην Ελλάδα κρούσματα λοιμώξεων που μεταδίδονται με κουνούπια - διαβιβαστές, όπως η λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου και η ελονοσία. Πρόσφατα, ένας άλλος ιός που μεταδίδεται με κουνούπια, ο ιός Zika, έχει προκαλέσει ανησυχία στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), καθώς υπάρχει ισχυρή υποψία αιτιολογικής σύνδεσης της λοίμωξης από τον ιό σε εγκύους με νευρολογικές επιπλοκές και νεογνικές δυσπλασίες (μικροκεφαλία). Επιδημίες της νόσου από τον ιό Zika έχουν καταγραφεί στην Αφρική, την Ασία, τον Ειρηνικό ωκεανό και πρόσφατα στην Αμερικανική ήπειρο.

Ο ιός Zika μεταδίδεται στον άνθρωπο κυρίως μέσω νυγμού μολυσμένων κουνουπιών του γένους *Aedes*, κυρίως του *Aedes aegypti* στις τροπικές περιοχές. Άλλα είδη κουνουπιών *Aedes* (όπως το «κουνούπι τίγρης», *Ae. albopictus*) θεωρούνται επίσης ως ικανοί διαβιβαστές του ιού, αν και αυτό δεν έχει επιβεβαιωθεί ακόμη για τους Ευρωπαϊκούς πληθυσμούς του κουνουπιού. Οι άνθρωποι και άλλα πρωτεύοντα θηλαστικά είναι πιθανά τα κύρια υποδόχα του ιού και κατά τη διάρκεια επιδημιών συμβαίνει ανθρωπονοτική μετάδοση (από άνθρωπο σε κουνούπι και μετά από το κουνούπι σε άλλον άνθρωπο). Οι περισσότερες λοιμώξεις (το 60-80%) είναι ασυμπτωματικές και τα συμπτώματα της νόσου είναι συνήθως ήπια. Σοβαρή νόσηση και θάνατος είναι σπάνια, υπάρχουν ωστόσο αυξανόμενες ενδείξεις για την αιτιολογική σχέση του ιού με νευρολογικές και νευρο-αναπτυξιακές διαταραχές (συγγενής μικροκεφαλία, σύνδρομο Guillain-Barre).

Ο ΠΟΥ εκτιμά ότι ο ιός αποτελεί **απειλή για τη δημόσια υγεία** και ότι πρόκειται για μία **αναδυόμενη λοιμώδη νόσο** με δυναμική εξάπλωσης σε νέες περιοχές, όπου είναι παρών ο κατάλληλος διαβιβαστής (κουνούπια *Aedes*) και εκτιμά ότι υπάρχει πιθανότητα να συμβούν μεγάλες αστικές επιδημίες από τον ιό Zika σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στην Ελλάδα το είδος κουνουπιού *Aedes aegypti* δεν έχει ταυτοποιηθεί για πολλές δεκαετίες, ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, έχει βρεθεί το είδος κουνουπιού *Aedes albopictus* («κουνούπι τίγρης»), το οποίο ταυτοποιήθηκε για πρώτη φορά στη χώρα το 2003-2004 και έκτοτε έχει καταγραφεί η παρουσία του σε πολλές περιοχές της χώρας.

Στη χώρα μας, όπως και σε άλλες περιοχές της Ευρώπης, είναι **υπαρκτός** ο κίνδυνος εισαγωγής του ιού Zika από μολυνθέντες ταξιδιώτες ή μετανάστες από χώρες με τρέχουσα μετάδοση του ιού, ή από μολυνθέντα κουνούπια. Επίσης, θεωρείται υπαρκτός -αν και πολύ μικρός- ο κίνδυνος περαιτέρω συνεχιζόμενης τοπικής μετάδοσης και διασποράς του ιού από εισαγόμενα περιστατικά, σε περιοχές που υπάρχει δυνητικά ικανός διαβιβαστής - το «κουνούπι-τίγρης» (*Aedes albopictus*), κατά την περίοδο κυκλοφορίας του.

Τα κουνούπια αυτά, που χαρακτηρίζονται από άσπρες γραμμές στο σώμα και τα πόδια, αναπαράγονται κυρίως σε **ανθρωπογενείς, αστικές και ημιαστικές, εστίες, ακόμη και σε πολύ μικρές συλλογές στάσιμου νερού** (π.χ. σε βαρέλια, δεξαμενές με νερό, λάστιχα, πιατάκια γλαστρών). Είναι πιο δραστήρια κατά τη διάρκεια της ημέρας και μπορεί να παρουσιάσουν αιχμή της δραστηριότητας νωρίς το πρωί και αργά το απόγευμα (αν και μπορεί να τσιμπούν και κατά τις βραδινές ώρες). Τσιμπούν τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους.

Δράσεις πρόληψης

Δεν υπάρχει διαθέσιμο εμβόλιο μέχρι στιγμής. Τα μέτρα πρόληψης αφορούν σε ολοκληρωμένα προγράμματα ελέγχου του διαβιβαστή, σε μέτρα ατομικής προστασίας από την έκθεση σε κουνούπια, σε εγρήγορση των επαγγελματιών υγείας για την έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση των κρουσμάτων και σε ευαισθητοποίηση του κοινού και των ταξιδιωτών σε προσβεβλημένες χώρες, για τη λήψη των ενδεικνυόμενων προληπτικών μέτρων.

Κεφαλαιώδους σημασίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της νόσου είναι η μείωση των πληθυσμών των κουνουπιών *Aedes*, μέσω περιορισμού των εστιών αναπαραγωγής τους και μείωσης της επαφής μεταξύ κουνουπιών και ανθρώπων. Συγκεκριμένα, οι δράσεις για τη μείωση των κουνουπιών περιλαμβάνουν:

- **Μείωση των εστιών αναπαραγωγής κουνουπιών**, σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους, με απομάκρυνση σε τακτικά διαστήματα (φυσικών και τεχνητών) συλλογών στάσιμου νερού (αποτελούν σημεία εναπόθεσης των αυγών των κουνουπιών), συμπεριλαμβανομένων και μικρών εστιών (π.χ. από βάζα, πιατάκια γλαστρών, κουβάδες, λεκάνες, υδρορροές, λάστιχα/ελαστικά, ποτίστρες, κουφάλες δέντρων, λακκούβες βράχων, με άδειασμα του στάσιμου νερού μέσα και γύρω από τις οικίες σε εβδομαδιαία βάση), ή εφαρμογή εγκεκριμένου προνυμφοκτόνου εάν δεν είναι εφικτή η απομάκρυνση της συλλογής και με κάλυψη (σκέπασμα) περιεκτών με στάσιμο νερό που δεν μπορεί να απομακρυνθεί (π.χ. δεξαμενών, πηγαδιών, κοντέινερ, βαρελιών). Τακτική περιποίηση (κούρεμα) των φυτών/θάμνων/φυλλωσιών του περιβάλλοντος χώρου, ώστε να μην αποτελούν καταφύγια των ενήλικων κουνουπιών.
- **Ολοκληρωμένα προγράμματα καταπολέμησης κουνουπιών**, που αποσκοπούν στη μείωση των πληθυσμών των κουνουπιών. Σε περίπτωση επιδημίας μπορούν να εφαρμοσθούν και έκτακτα μέτρα για τον έλεγχο των προνυμφών και των ακμαίων κουνουπιών, ανάλογα με την εκτίμηση κινδύνου. Τα ολοκληρωμένα προγράμματα καταπολέμησης κουνουπιών περιλαμβάνουν εντομολογική επιτήρηση για την εκτίμηση κινδύνου σε τοπικό επίπεδο και για αξιολόγηση των μέτρων καταπολέμησης.
- **Ενημέρωση του κοινού για μείωση της έκθεσης στα τσιμπήματα κουνουπιών: μέτρα ατομικής προστασίας από τα τσιμπήματα των κουνουπιών** -κατά την περίοδο κυκλοφορίας των συγκεκριμένων κουνουπιών- καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας και το σούρουπο, π.χ. χρήση εντομοαπωθητικών (που περιέχουν DEET, IR3535, ή ικαριδίνη) στο δέρμα και πάνω από τα ρούχα, κατάλληλα ρούχα (μακριά μανίκια και παντελόνια), χρήση κουνουπιέρας στον ύπνο και σε όσους κοιμούνται κατά τη διάρκεια της ημέρας (συστήνεται ιδιαίτερος σε παιδιά, ηλικιωμένους, εγκύους, άτομα με υποκείμενα νοσήματα, καθώς και σε ασθενείς με ιαίμια), εγκεκριμένα εντομοκτόνα-εντομοαπωθητικά περιβάλλοντος, χρήση ανεμιστήρων και κλιματιστικών, εφαρμογή και χρήση σιτών σε όλα τα παράθυρα, πόρτες, φεγγίτες, αεραγωγούς των κτιριακών εγκαταστάσεων. Τα κουνούπια του γένους *Aedes* είναι δραστήρια κατά τη διάρκεια της ημέρας, ως εκ τούτου τα μέτρα ατομικής προστασίας πρέπει να εφαρμόζονται καθόλη τη διάρκεια του 24ώρου και ιδιαίτερος στις ώρες υψηλής δραστηριότητας των κουνουπιών (πρωινές ώρες, αργά το απόγευμα και σούρουπο).

Για την επιτυχή υλοποίηση των ανωτέρω προτεινόμενων δράσεων, απαιτείται διατομεακή συνεργασία και αποτελεσματικές **δράσεις επικοινωνίας με το κοινό**, ώστε να διασφαλισθεί η συμμετοχή της κοινότητας στις δράσεις αυτές (τήρηση μέτρων ατομικής προστασίας από τα κουνούπια, μείωση εστιών αναπαραγωγής κουνουπιών στο αστικό και περιαστικό περιβάλλον).

Η εμπειρία της αντιμετώπισης των νοσημάτων που μεταδίδονται με διαβιβαστές τα τελευταία χρόνια έχει αναδείξει την **ανάγκη συνεχούς εγρήγορσης των τοπικών και περιφερειακών υπηρεσιών δημόσιας υγείας σε όλη τη χώρα**, καθώς είναι επιβεβαιωμένη ή θεωρείται πιθανή η παρουσία του δυνητικά ικανού διαβιβαστή της νόσου (του «κουνουπιού τίγρη») σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Ένας από τους θεμελιώδεις πυλώνες ελέγχου και πρόληψης της μετάδοσης των νοσημάτων αυτών είναι η υλοποίηση **ολοκληρωμένων προγραμμάτων καταπολέμησης κουνουπιών**. Η επιτυχία των προγραμμάτων αυτών εξαρτάται από την **έγκαιρη έναρξη των έργων, τη σωστή εκτέλεση και παρακολούθησή τους**. Ως εκ τούτου, το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. τονίζει, για άλλη μία φορά, ότι η έγκαιρη και συστηματική υλοποίηση αποτελεσματικών προγραμμάτων καταπολέμησης κουνουπιών για την περίοδο μετάδοσης 2016 στην περιοχή ευθύνης σας **πρέπει να αναδειχθεί σε θέμα υψηλής προτεραιότητας, για την αντιμετώπιση των απειλών αυτών δημόσιας υγείας**. Σημαντική είναι, επίσης, για την καταπολέμηση του συγκεκριμένου είδους η κατάλληλη **ενημέρωση του κοινού** σχετικά με τα ενδεικνυόμενα μέτρα πρόληψης.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για περαιτέρω διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η Υπεύθυνη Γραμματείας
α.α.

Σκόρβα Ξανθή

Αθανάσιος Γιαννόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής Χειρουργικής

Πίνακας Αποδεκτών:

Προς ενημέρωση Περιφερειών, Γενικών Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας, Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας και Διευθύνσεων/ Τμημάτων Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής

1. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης:

- Υπόψη Περιφερειάρχη
- Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας

2. Περιφέρεια Αττικής:

- Υπόψη Περιφερειάρχη
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Νότιου Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Νότιου Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Πειραιά
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Πειραιά
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Δυτικής Αττικής
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Δυτικής Αττικής
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Ανατολικής Αττικής
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Ανατολικής Αττικής
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών
- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, Κοινωνικής Μέριμνας, Υγειονομικού Ελέγχου & Περιβαλλοντικής Υγιεινής Νήσων

3. Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Υπόψη Περιφερειάρχη

4. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας:

- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
5. **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
6. **Περιφέρεια Ηπείρου:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
7. **Περιφέρεια Θεσσαλίας:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας Π.Ε. Λάρισας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Καρδίτσας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Τρικάλων
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Μαγνησίας & Σποράδων
8. **Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Υπόψη Περιφερειάρχη**
9. **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
10. **Περιφέρεια Κρήτης:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
11. **Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
  - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
12. **Περιφέρεια Πελοποννήσου:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
13. **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας:**
- Υπόψη Περιφερειάρχη
  - Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας
14. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), προς ενημέρωση όλων των Δήμων της χώρας

Κοινοποίηση:

Υπουργείο Υγείας

1. Γραφείο Υπουργού Υγείας
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας
3. Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
4. Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
5. Διεύθυνση Δημόσιας Υγιεινής

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Προέδρου
2. Γραφείο Διευθυντή
3. Γραφείο Επιστημονικών Συνεργατών
4. Τμήμα Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης
5. Γραφείο Νοσημάτων που Μεταδίδονται με Διαβιβαστές